

שמי: _____

שאלון מפוי בהלכה - סעודה וברכות

ברכות ראשונות ואחרונות

שאלה 1

לפניכם ברכות. סמנו רק את הברכות שהן שיכות ל'ברכות הנהנין':

1. "ברוך אתה..אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת קדש"
2. "ברוך אתה..המוציא לחם מן הארץ"
3. "ברוך אתה...עושה מעשה בראשית"
4. "ברוך אתה...בורא מיני בשמים"

שאלה 2

סמנו נכון או לא נכון. ענו על ארבע מתוך שש:

1. ברכה ראשונה מברכים רק אם רוצים לאכל 'כזית' מהמאכל. נכון / לא נכון
2. ברכה אחרונה מברכים רק אם אכל 'כזית'. נכון / לא נכון
3. כאשר מברכים על מאכל - צריך להחזיק אותו ביד ימין בשעת הברכה. נכון / לא נכון
4. אם טועמים אכל, כדי לדעת אם צריך מלח - בכל מקרה צריך לברך. נכון / לא נכון
5. אם שותה מיץ כדי לבלע כדור - לא צריך לברך. נכון / לא נכון
6. אם שכח לברך על משקה, יפלט אותו, ויברך על מה שנשארו לו או על משקה אחר. נכון / לא נכון

שאלה 3

התאימו בין האכל לברכה האחרונה המתאימה לו. ענו על 6 מתוך 10

- 1. תמר
 - 2. תפוח
 - 3. ביצה
 - 4. עוגה
 - 5. דג
 - 6. עגבניה
 - 7. ענבים
 - 8. פסטה
 - 9. מלפפון
 - 10. יין
- ברכת מעין שלוש
- ברכת בורא נפשות

שאלה 4

משפחת כהן ישבה ביער ואכלה. מני שימח שיש פלחי אבטיח בקפסא. הוא מחבב מאוד אבטיח, ותכנן לאכל כמה פלחי אבטיח. מני אחז בידו פלח אבטיח, ברוך: "בורא פרי האדמה", ולאחר שסיים לברך, האבטיח נפל על החול והתלכלך.

א. מה מני יכול לעשות? בחרו את התשובה הנכונה.

1. לקחת אבטיח אחר מהקפסא ולאכל- בלי לברך.
2. לקחת אבטיח אחר מהקפסא ולאכל- חייב לברך שוב.
3. לאכל את האבטיח המלכלך, כי הוא ברוך עליו.
4. לקחת מאכל אחר שיש לו ברכה שונה, למשל עוגה, ולאכל במקום האבטיח.

ב. נמקו את התשובה שבחרתם:

שאלה 5

א. השלימו את הברכה הבאה ללא סדור:

ברוך אתה ה', א-להינו מלך העולם,

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
על העץ	על _____	על ה- _____
ועל _____	ועל פרי הגפן	ועל ה- _____

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה _____
מפריה ולשבוע מטובה. רחם נא ה' א-להינו על ישראל עמך _____
ועל ציון משכן כבודך. ועל _____
בימינו. והעלנו _____
כפי אתה ה' _____ לכל ונודה לך על _____

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
_____	_____	_____
ברוך אתה ה',	ברוך אתה ה',	_____
הארץ ועל _____	ועל _____	על הארץ ועל המחיה.
_____	_____	_____

ב. למה ברכה זו נקראת ברכה "מעין שלוש"?

1. כי היא נאמרת לאחר אכילת אחד משלושה סוגים של מאכלים.
2. כי היא כוללת בקצרה שלוש ברכות של ברכת המזון.
3. כי היא נאמרת לאחר שאוכלים שלושה מאכלים ביחד.
4. כי תקנו אותה שלשת האבות.

נטילת ידים וברכת המזון

שאלה 6

הלכות והליכות חלק א, הלכות תפילה פרק יג - הקדמה:

בתורה מצפרת ברכה אחת בלבד - **ברכת המזון**, בה האדם נצטוו לברך את ה' לאחר שאכל מזון ושבע, כמו שכתוב "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך" (דברים ח, י).

א. מתחו קו תחת הפסוק המופיע בהלכה.

ב. מהו מקור הפסוק? חמש _____ פרק _____, פסוק _____

ג. לפי מה ידעתם מה הפסוק? **כתבו לפחות שני סימנים.**

ד. איזו מצוה לומדים מפסוק זה? _____

שאלה 7

סמנו בצד כל משפט נכון / לא נכון: **ענו על 4 מתוך 6.**

1. ברכת המזון וגם מצות נטילת ידים - מצוות מהתורה. נכון / לא נכון

2. ברכת המזון היא מצוות דאורייתא. נכון / לא נכון

3. מצות נטילת ידים לפני אכילת לחם היא מדרבנן. נכון / לא נכון

4. למצות נטילת ידים יש מקור בתורה. נכון / לא נכון

5. למצות ברכת המזון יש מקור בתורה. נכון / לא נכון

6. מצוות מדאורייתא חשוב לקיים, ומצוות דרבנן לא מכריחים לקיים. נכון / לא נכון

קראו את ההלכות וענו על השאלות שאחריהן:

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות פרק ו, יא:

יא. אם אכל כַּזֵּית פת או יותר - צריך לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמָּזוֹן. (סעיף ה)

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות פרק ב, אב,

א. הרוצה לאכל לחם שִׁמְבָּרְכִים עליו 'הַמוֹצֵיא', אָפְלוּ מַעַט, צריך לטל קֶדֶם

אֶת יָדָיו. (סעיף א)

ב. אולם את בְּרַכַּת 'עַל נְטִילַת יָדַיִם' מְבָרֵךְ רק אם בִּדְעָתוֹ לֵאמֹל לֶחֶם בְּשַׁעוֹר

(= בַּגָּדֵל) כַּבִּיצָה או יותר. (סעיף א)

שאלה 8

כתבו נכון או לא נכון בקשר למשגים: 'כַּזֵּית', 'כַּבִּיצָה': ענו על 5 מתוך 8

1. 'כַּזֵּית' זה שעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אכל. נכון / לא נכון

2. 'כַּבִּיצָה' זה שעור (כמות) בהלכה הקשור למשקה. נכון / לא נכון

3. 'כַּבִּיצָה' זה שעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אכל. נכון / לא נכון

4. הכמות 'כַּזֵּית' גדולה יותר מהכמות 'כַּבִּיצָה'. נכון / לא נכון

5. הכמות 'כַּבִּיצָה' גדולה יותר מהכמות 'כַּזֵּית'. נכון / לא נכון

6. 'כַּזֵּית' ו'כַּבִּיצָה' - כמויות שקבעו חכמים שדומים למאכלים שהיו בזמן שלהם. נכון / לא נכון

7. בהלכה כתוב 'כַּזֵּית', 'כַּבִּיצָה', כי רוצים לומר שהם מאכלים שנואכלים עם לחם. נכון / לא נכון

8. בהלכה כתוב 'כַּזֵּית' / 'כַּבִּיצָה' - כי רוצים לומר מה הכמות של הלחם. נכון / לא נכון

שאלה 9

א. השלימו את התרשים לפי סעיף י"א:

המקרה:

הדין:

ב. השלימו את המשפטים לפי ההלכה.

1. צריך לאכל לפחות _____ לחם כדי שיהיה אפשר לברך בברכת המזון.

2. כדי לטל יָדַיִם צריך לאכל לחם בכמות _____.

3. צריך לאכל לפחות _____ לחם כדי לטל יָדַיִם בברכה.

שאלה 10

שמעון נטל ידים כראוי, ברוך "על נטילת ידים", ואחר כך ברוך 'המוציא' ונגס בכריה. לצערו, גלה, שהחליף את הכריה עם אחותו, והוא ממש לא מחבב את הכריה. "אשאר רעב, אבל את הכריה אני לא מסגל לאכל!" אמר.

א. חברו, שלומי, אמר לו: "אם לא תאכל את הכריה יצא שברכת 'ברכה לבטלה!' מדוע? בחרו בתשובה הנכונה:

1. כְּאִשֶּׁר אוֹכְלִים קֶצֶת לֶחֶם, נוֹטְלִים יָדֵים, וְלֹא מְבָרְכִים "על נטילת ידים".

2. אם אוֹכְלִים לֶחֶם בְּכֻמּוֹת מוֹעֵטָה - לֹא נוֹטְלִים יָדֵים.

3. אם אוֹכְלִים לֶחֶם בְּכֻמּוֹת מוֹעֵטָה, לֹא מְבָרְכִים בְּרַכַּת 'המוציא לֶחֶם'.

4. אִסּוּר לֶאֱכֹל לֶחֶם בְּכֻמּוֹת מוֹעֵטָה.

ב. חברו חיים הוסיף שיש לו בעיה גם עם ברכת המזון. האם חיים צודק?

- הקיפו את התשובה הנכונה: כן/לא

- בחרו את הנמוקים המתאימים.

1. הוא לא יכול לברך ברכת המזון אם רק נגס בכריה.

2. הוא יכול לברך ברכת המזון בכל מקרה.

3. מְבָרְכִים בְּרַכַּת הַמַּזֶּן רַק אִם אָכְלוּ לֶפְחוֹת "כִּזְיִת" - פְּרוּסַת לֶחֶם.

4. מְבָרְכִים בְּרַכַּת הַמַּזֶּן עַל כָּל כֻּמּוֹת שֶׁל לֶחֶם- הַעֲקָר שֶׁטַעְמוֹ מֵהַלֶּחֶם.

הלכות סעודה

שאלה 11

לפניכם הלכות והתנהגויות בשעת סעודה. חלק מהמשפטים הם הלכות, וחלק לא. סמנו רק את ההלכות. 6 מתוך 10

1. אם רואים מאכל על הארץ צריך להרים אותו.

2. יש להזהר לא לזרק פרוגי לחם במקום שדורכים עליו.

3. לא לתת לחברו לשתות שארית מהכוס ששתה.

4. יש לכבד את הגדול שיקח תחלה מהאכל.

5. לא לבקש אכל עד שיציעו לו.

6. לא לאכל עם הידים.

7. לאכל על שלחן נקי ומכסה.

8. לאכל בישיבה.

9. יש לנגב את פיו במפית.

10. לא להסתכל בפניו של האוכל או השותה.

הלכה באהבה אוישי...

שאלה 12

מצליח בדרך כלל	משתדל. מצליח לפעמים	צריך להשתדל יותר	סמנו ✓ במקום המתאים לכם:
			א. מקפיד לומר ברכות בכונה מלה במלה.
			ב. לפני שאני מברך אני יודע מהי הברכה.
			ג. משתדל לומר ברכות בקול.
			ד. משתדל לענות אמן על ברכה שאני שומע.
			ה. מקפיד לומר תמיד ברכה אחרונה ('על המחיה' או 'בורא נפשות')
			ו. נוטל ידים לפני אכילת לחם, גם אם אני צריך להתאמץ בשביל להשיג מים.
			ז. נוטל ידים בהדור עם מגבת.
			ח. אומר ברכת המזון בישיבה ובכונה מתוך הסדור

שאלה 13

- ברכות בכונה לפני האכל זה ממש חשוב.... בחרו את ההגדה שמתאים לכם.
- א. אני מתחבר, ומברך תמיד במתינות מלה במלה ובשמחה.
- ב. אני מברך, אבל אומר את הברכה במהירות שיא, כי אני כבר רוצה לאכול...
- ג. קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה לפני האכל...לפעמים שוכח...

שאלה 14

- ברכות בכונה אחרי האכל זה ממש חשוב... בחרו את ההגדה שמתאים לכם:
- א. אני מתחבר, ומברך תמיד במתינות מלה במלה ובשמחה.
- ב. אני מברך, אבל אומר את הברכה במהירות שיא, כדי לגמור....
- ג. קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה אחרונה...לפעמים שוכח...

שאלה 15

בשנה זו נלמד בע"ה הלכות ברכות וסעודה.
מה יתן לכם כח ויעזר לכם לומר ברכות, לטל ידים לסעודה כראוי וכד' (יכולים לבחור כמה דברים).

- א. להבין את מה שאני מברך.
- ב. ספורים ופעילויות שיחברו אותי לברכות.
- ג. להבין יותר למה הברכות עוזרות לי, ולמה הן כל כך חשובות.
- ד. מבצעים כתיים ואישיים, שידרבנו אותי.
- ה. ללמד הלכות, שאדע ואבין מה מתר ומה צריך לעשות בזמן הברכה. אף לברך.
- ו. משהו אחר _____

שאלה 16

א. מה הייתם רוצים לשדרג/ לשפר בברכות שלכם?

ב. מה יעזר לכם לעשות זאת? בחרו את הסעיף המתאים משאלה קודמת או חשבו על רעיון אחר.

שאלה 17

האם אתה אוהב את שעורי ההלכה בכיתה?

א. לא כל כך

ב. לפעמים

ג. מאוד

הסבר מדוע _____
